

А головне – озвучують фільми українською. Саме завдяки гуртомівцям нею вже заговорили персонажі багатьох культових стрічок, серед яких – «Політ над гніздом зозулі», «Механічний апельсин», «Громадянин Кейн».

Наприкінці жовтня на сайті розпочали збір грошей на переклад наступних 11 фільмів – як старих («Самурая» 1967 року та «Приборкання норовистого» 1980-го), так і «свіжих»: наприклад стрічки «Викрадена-2», яку цьогогоріч демонстрували в наших кінотеатрах російською. На професійну озвучку кожної кінокартини потрібно близько 2 – 3 тис. грн. Гроші на можливість подивитись кіно рідною мовою українці здають охоче.

Популяризують мову й за допомогою відповідної символіки на одязі чи наплічниках.

Ставлять «патріотичний одяг» і на конвеєр. Український магазин «Наш формат» пропонує майки «Спілкуюсь рідною», «Є мова – є нація», «Порву за мову», «Вчи українську» тощо. Чимало маленьких інтернет-крамничок продають футболки з буквою «І» та провокативними написами на зразок «Обережно! Українська мова»... Отож пропозицію породжує саме попит. Те, що від 2010 року кількість україномовних громадян невинно зростає (часто як вияв протесту проти русифікаторської політики нинішньої влади), як і їхні вимоги до врахування мовних потреб, уже є доконаним фактом, ігнорувати який неможливо. Тож, поки державні мужі за інерцією маніпулюють «мовним» питанням, а бізнесмени виправдовують вживання російської комерційною доцільністю, молоді українці вчаться відстоювати рідну мову своїми силами. І їм це вдається.

Ніколенко Євгенія Миколаївна,

курсант навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри
юридичного документознавства навчально-
наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент ***Красницька А. В.***

УЖИВАННЯ ЗАПОЗИЧЕНИХ ТЕРМІНІВ У ПСИХОЛОГІЇ

У різні епохи розвитку українська мова активно засвоювала слова з інших мов, адже жодна культура світу не розвивалася в ізоляції. Контакти народів зумовлюють мовні контакти. І тому контакти української мови з іншими мовами

надзвичайно багаті. Запозичена лексика потрапляє до словникового складу української мови внаслідок політичних, наукових, культурних, військових, торговельних контактів народу-носія з іншими народами.

Запозичення за своєю суттю є звичайним явищем. Українська мова сприйняла не одну хвилю таких слів. Проте, засвоюючи нові поняття, збагачуючи лексику оновленою термінологією, українська мова не втрачає своєї самобутності. Запозичені слова збагачують і вдосконалюють лексику будь-якої мови [1, с. 250]. Збагачуючи українську мову, збільшуючи її виражальні можливості та придатність як засобу спілкування в суспільстві, запозичені слова поступово втрачають свій іншомовний характер, підпорядковуються законам фонетики та граматики української мови [2, с. 188]. Особливо багато запозичених слів можна спостерігати у психології. Слід зауважити, що в Україні термін “психологія” вперше зустрічається в латинських рукописах у філософському курсі під назвою «Філософське змагання відкрите для російських змагальників на арені Київської Могиллянської православної гімназії» (“*Agonium philosophicum in arena gymnadis Mohilaeanae Kiiviensis Orthodoxae Rossiacis agonothetis apertum*”), куди і ввійшов курс психології “Психологія, або трактат про душу” (“*Psychologia seu tractatus de anima*”)» [3, с. 4].

В українській психологічній термінології чимало слів спільнослов'янського та давньоруського походження. Це терміни, що позначають процеси мислення людини (*умъ, розумъ, мысль, мыслити*), внутрішні почуття людини (*радость, гн'къ, соромъ*), риси характеру, вдачі людини (*добръ, зълъ, гърдостъ*), назви відчуттів, здатності відчувати (*чувство, почутък, слухъ*). Зі старослов'янської мови запозичено декілька термінів, зокрема, *дух, істота, істина*.

У розвитку психологічної термінології велике значення відіграли запозичення з грецької та латинської мов.

Так, з грецької мови запозичені терміни: *абулія* (від гр. *abulia* – нерішучість) – патологічне порушення психічної регуляції дій; *гінноз* (від гр. *hypnos* – сон) – процес і тимчасовий сноподібний стан психіки, що характеризується різким звуженням і зняттям поля свідомості й самосвідомості та різким фокусуванням на змісті навіювання, що пов'язане зі зміною функції індивідуального контролю і самосвідомості; *деспот* (від гр. *despotes* – володар) – самовладна людина, що примушує інших підкорятися її волі,

самодур; *ентузіазм* (від гр. *enthusiasmos*) – сильна наснага, душевний підйом, захоплення; *мегаломанія* (від гр. *megas* – великий) – манія величності; *меланхолік* (від гр. *melaina chole* – чорна жовч) – суб'єкт, який характеризується низьким рівнем психічної активності, сповільненістю рухів, стриманістю моторики та мовлення, швидкою стомлюваністю; *флегматик* (від гр. *phlegmatikos*) – людина, що відрізняється (за своїм темпераментом) млявістю, спокоєм, рівним настроєм, слабким проявом почуттів.

Значна частина психологічної термінології має латинське походження: *альтруїзм* (лат. *alter* – інший) – мотив, спрямований на надання допомоги кому-небудь; безкорислива турбота про благо людей, готовність поступатися і жертвувати особистими інтересами задля іншої людини; *депресія* (від лат. *depressio* – пригнічення) – у психології афективний стан, що характеризується негативним емоційним фоном, змінами мотиваційної сфери, когнітивних уявлень і загальною пасивністю поведінки; *емоція* (від лат. *emovere* – збуджувати, хвилювати) – психічне відображення у формі безпосереднього упередженого переживання змісту життєвих явищ і ситуацій, обумовленого відношенням їхніх об'єктивних властивостей до потреб суб'єкта; *песимізм* (від лат. *pessimus* – найгірший) – світовідчуття, перейняте глибоким смутком, безнадійністю, зневірою у кращому майбутньому; схильність в усьому бачити тільки погане (протилежне – оптимізм); *темперамент* (від лат. *temperamentum* – належне співвідношення частин, домірність) – сукупність індивідуальних особливостей особистості, яка має своєю фізіологічною основою тип вищої нервової діяльності й характеризує динаміку психічної діяльності особистості.

Значну кількість термінів українська психологічна терміносистема запозичила з французької: *ажитація* (від фр. *agitation* – сильне хвилювання, збуджений стан) – афективна реакція, що виникає у відповідь на загрозу для життя, аварійну ситуацію та інші психогенні фактори; *ідеал* (франц. *ideal*) – узагальнене уявлення про максимально можливий рівень розвитку особистості, реалізації її потенціалу; *аларміст* (від фр. *alarmiste*, від *alarme* – тривога, занепокоєння) – особа, що має схильність до паніки, поширює непереверені, необгрунтовані чутки, які викликають тривожні настрої; *епатаж* (від фр. *epatage* – уражати, приголомшувати) – скандальна витівка; поведінка, що порушує загальноприйняті норми і правила; *маніяк* (фр. *maniaque*) – 1) людина, одержима манією;

2) страждаючий ненормальним, однобічним потягом до чого-небудь; *резонер* (від фр. *raisonneur* – міркувати) – у психології – особистість, схильна до занадто довгих розмов повчального характеру; *сантимент* (від фр. *sentiment* – почуття) – зайва чутливість, що проявляється в словах, вчинках; *шок* (фр. *choc* – букв. удар, поштовх) – своєрідна реакція організму на вплив надзвичайних подразників (при травмі, опіку, інфаркті міокарда, психічній травмі тощо), що проявляється у вигляді важких розладів кровообігу, дихання, обміну речовин, обумовлених різким порушенням нервової регуляції життєвих процесів.

Значну кількість термінів українська терміносистема запозичила з англійської: *біхевіоризм* (англ. *behaviour* – поведінка) – напрям в психології, для якого предметом психології є не свідомість поведінки людей, а їхня механічна реакція у відповідь на подразники; *імідж* (англ. *image* – образ) – характер стереотипу, що сформувався у масовій свідомості й має емоційно забарвлений образ кого-небудь або чого-небудь; *стрес* (від англ. *stress* – напруження) – стан напруженості – сукупність захисних фізіологічних реакцій, що настають в організмі тварин і людини у відповідь на вплив різних несприятливих факторів(стресорів) – холоду, голодування, психічних і фізичних травм, опромінення, крововтрати, інфекції тощо; *тест* (англ. *test* – випробування) – тест психологічний – система спеціальних завдань, що дозволяють виміряти рівень розвитку або стан певної психологічної якості чи властивості окремого індивіда – об'єкта спостереження; *тренінг* (від англ. *training*) – спеціальний тренувальний режим, тренування.

Зафіксовано невелику кількість запозичень з німецької мови, зокрема: *вундеркінд* (нім. *Wunderkind*), *траур* (нім. *Trauer*); *гештальт* – (від нім. *Gestalt* – форма, структура) – основне поняття гештальтпсихології, що виступає як одиниця аналізу свідомості і психіки, яка позначає цілісні, такі, що не зводяться до суми своїх частин, утворення свідомості

Таким чином, важливу роль у становленні та розвитку психологічної термінології відігравали класичні мови, адже переважна кількість психологічної термінології походить від грецької і латинської мов; досить поширеними є французькі, англійські та німецькі запозичення.

Список використаних джерел

1. Красницька А. В. Використання запозиченої лексики в юридичних текстах. *Науковий вісник НАВС*, 1999. № 1. С. 250–255.
2. Красницька А. В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування : посібник. Вид. 2-ге, допов. і переробл. Київ : Парламентське вид-во, 2006. 528 с.
3. Веклинець Л. М. Структура і походження сучасної української психологічної термінології : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. Київ, 1997. 21 с.
4. Пономарів О. Д. Лексика грецького походження в українській мові. Київ : Просвіта, 2005. 128 с.

Ознамець Анастасія Анатоліївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач
кафедри юридичного документознавства
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Проценко Г. П.

ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ДОКУМЕНТІВ

Дуже важливо при укладанні документів для правильного тлумачення та застосування їх правових приписів дотримуватися вимог, що ставляться до граматичного їх оформлення – поєднання слів у словосполучення та речення.

Синтаксис мови документів вимагає дотримання нейтральності току вкладу, чіткої і стрункої композиції тексту, тому для нього властива низка ознак. Як правило, використовується прямий порядок слів (підмет передусє присудку, означення перед означуваним словом, вставні слова – на початку речення).

Дієприкметникові звороти також вживаються на початку речення: *враховуючи...; беручи до уваги...; розглянувши...; вважаючи....*

Прості речення сприяють однозначному розумінню правових приписів (напр.: *Викуплена пам'ятка історії та культури переходить у власність держави. Грошове зобов'язання має бути виконане у гривнях*).